

Hoyberatáttur

1. Gevið ljóð og gangið í dans,
vilja tit á meg lýða,
meðan eg kvøði um várdagin
og summarið tað blíða

*Gyltan spora við mín fót eg spennir,
so temji eg mín gangara góð
– og lati renna.*
2. Eg begynni við leyp og kvísl
og gjødningin tann bláa,
eg kvøði um haka og torvskera
og fræið, sum verður sáað.
3. Várdagur nú úti er,
eg gleðist við mínum vinum,
summarið er afturkomið
við góðum gróðrarskini.
4. summarið er afturkomið
– øllum tykir gott –
sólin heitt um dagin skínur,
og døggin flýtur á nátt.
5. Sólin heitt um dagin skínur,
døggin um náttina fleyt,
grøðiligt í haganum
fyri seyð og neyt.
6. Grøðiligt fyri neyt og seyð
og hartil ross við faksi,
akrarnir standa sólgulir,
matur í hvørjum aksi.
7. Alt væl upp av jørðini grør
– margleggurin søti –
alting væl í eygum stendur
bæði eplir og røtur
8. Allir menn á ólavsoku
lidnir vóru við torv.
brýndu líggjan á hvørvisteini,
bundu hann so í orv
9. Eg skal kvøða um grasateig
– eg kvøði sum eg kann –
handlar um líggja, rívu og brýni
og ein slóttumann.
10. Bindur líggjan í orvð fast
við nýggjum snørisbondum,
brýnið undir beltið stingur,
hvøtjikerald í hond.
11. Brýnir hann rá frá líggjanum
– góður man hann vera –
setir á tann fyrsta teig,
líggjan at probera.
12. Slerdi hann oman hálvan teig
– ikki líkist hógvi –
sum tú hevur rivið bark,
hann hirðir hann undir kjógvið
13. “Ikki bítur hann hesa ferð
– eg skal brýna hann betur –
hógvurin er so ósnøggur,
sum tarvkálvurin etur.
14. Nú síggi eg hans sára feil,
eg havi studera tað út,
eg eri ikki maður at brýna hann,
hann er so harður sum rútt’.
15. Eg skal hann úr orvi loysa,
aftur til smiðin leita,
bera hann í smiðjuna,
líggja til at bloyta.”
16. Bindur hann aftur í orvi fast,
nú man hann góður vera,
setir so aftur á sama teig
aftur at probera.
17. Tá ið hann skal royna hann,
hann rópar ólukkutíð:
“Eg skal ikki røra teg,
tú stendur for rættur í.”
18. Menninir í bønum standa
sláa tjúkka jørð;
konufólkini rista,
sum tey gjørdu í fjør.

19. Tá ið alt væl hoyggjað var,
var frøi í hvørjum orði;
størsta gleðin eftir er,
tá ið hoyggjið verður borið.
20. Árla var um morgunin,
hann høgur í ætt man vera,
bóndin gongur í hvørjum húsi
biður sær fólk at bera.
21. “Klárur hann í luftini er,
sólin tekur at skína,
eg vóni tað verður gott í dag,
tað verður til eydnu mína.”
22. “Brótið nú eina grova sátu,
niðast í støð skal vera,
so skal ein tann besti maður
á hoyggið til at gera.”
23. “Tit hava brotið eina sátu.
tit hava brotið tvær,”
– bóndin talar so blíðliga:
“tit fylgi nú allir mær!
24. Fylgið tit mær í stovuna inn,
tit beinið fyri bondum!
Kaffikoppar á borði standa,
fløska og glas í hondum.
25. Hann ið hoyggið gera skal,
honum skonki eg fyrst,
síðan skulu tit allir fáa
at drekka hvør sín lyst.”
26. Minsti maður, ið inni var,
hann drakk gløsini tvey,
summir trú og fyra og fimm,
summir seks og sjeý.
27. Tá ið teir aftur í bøin komu,
kendu teir allir til,
summir duttu í gravir,
og summir duttu í gil.
28. “Brótið nú eina síða sátu,
niðast í bø man vera,
so skal eg biðja konufólkið
bendlarnar at gera.”
29. Bóndin var bæði blíður og kátur,
til brennivín mundi hann kenna:
“Tit mugu gera góðar bendlar,
sum væl mugu niður renna.”
30. Bóndin talar til sínar menn:
“Tit væl eftir hoynum ansa,
tá ið alt er liðugt í kvöld,
skulu vit allir dansa.”
31. “Nú er tað komið undir kast,”
rópar hann ið ger.
Fýra rættir í garðinum,
tann ringi pøpilin ber.
32. Kasta teir bæði skjótt og brátt
í eitt eygablíkk,
bóndin fer eftir fløskuni,
hann brúkar gamlan skíkk.
33. Bóndin kemur við fløskuni,
hann ber hana út í garð,
skonkir hann teimum, sum har vóru,
tann ringi pøpilin sær.
34. Skunda vit okkum í garðin heim
– har man okkurt vera –
summir ganga, summir renna,
summir klæðsekk bera.
35. Rópar ein av garðamonnum:
“Eg havi fingið løst;
eg havi so ilt í økslini,
eg fái ikki slitið køst.”
36. Svaraði ein á hoynum lá:
“Tað sigi nú eg:
Fá tær ein av pøpilsmonnum
ístaðin fyri teg.”
37. “Fá tær ein av pøpilsmonnum,
ella tað verður galt.”
Hann svaraði honum av stikni:
“Tú hevur tær fólkið valt.”
38. Til tað svaraði bóndin sjálvur:
“Tað er tann reini rættur;
komið og fáið tykkum eitt glas
og blíðkist so allir aftur!”

39. Tá ið þøpilin glasi fekk,
tá var hann so glaður,
arbeiddi alt sum fyrri fall,
allur sum ein maður.
40. Tá ið teir høvdu glasið fingið,
teir av gleði rópa,
summir slíta summir kasta,
summir garðin sópa.
41. “Nú fer hoyggið at vera tunt,”
rópar hann ið ger.
Lítli drongur í túni gongur,
døgurðaboð hann ber.
42. Svaraði hann, á hoynum lá:
“Tað sigi eg her,
eingin skal úr garðinum,
fyrir enn hoyggið liðugt er.”
43. Tá ið hoyggið liðugt var,
hvør legði annan eftir,
troðkast upp at borðinum
til blóðmør, eplir og knettir.
44. Tá ið teir høvdu matin fingið,
gingu allir frá,
bóndin fór eftir fløskuni,
skonkir omaná.
45. Skunda vit okkum í bøin út
– ikki er her at vera,
fýra sátur heilar standa
eftir til at bera.
46. Gjørdu so liðugt í garðinum,
nú er til hús at krúpa,
allir upp at borðinum
nátturðan at súpa.
47. Skyrur og grýnavellingur,
tað stóð hvørt í ser,
rómastampurin triði rættur,
ei ringastur hann er.
48. “Havið nú takk fyrri ómakin,
tit hava gjørt sum best,
tit skulu fáa lønina,
tá ið fjallið er gingið í heyst.
49. Tit skulu fáa gamla løn,
hana eg geva vil,
fáa skulu tit blóðmørskepp
og fýra stykkir til.”
50. Nú kann eg ikki kvøða meir,
tí ongin vil læra meg.
Gingu so allir av durunum
og takkaðu fyrri seg.

*Sámal Iversen, Ívars Sámal (1822–1901), úr
Kollafirði yrkti.*